

Περιεχόμενα

1. Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 2050 [ΕΣΤΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 22/10/2023](#) σελ.26
2. ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΠΩΣ... [ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 22/10/2023](#) σελ.1,34,35
3. ΓΙΑΤΙ ΣΥΜΦΕΡΕΙ Η ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ... [ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ 22/10/2023](#) σελ.32,33
4. 200.000 ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΖΟΥΝ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΣ... [ΤΟ ΠΑΡΟΝ 22/10/2023](#) σελ.4
5. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ [REAL NEWS 22/10/2023](#) σελ.2,22,23

1. Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 2050

Μέσο: ΕΣΤΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 26

Ο πληθυσμός της Ελλάδας προς το 2050

Φθίνουσα πορεία και γήρανσις

του **ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ**

Στην Ελλάδα σήμερα ζούμε πολύ περισσότερο έτη από ό,τι την πρώτη μεταπολεμική δεκαετία, είμαστε πολύ πιο «γερασμένοι», παντρευόμαστε λιγότερο και χωρίζουμε πιο εύκολα, ενώ κάνουμε όλο και λιγότερα παιδιά. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται συνήθως σε μία από τις διαστάσεις του δημογραφικού (στην «υπογεννητικότητα»), και κάθε χρονιά το Δελτίο της ΕΛΣΤΑΤ για την φυσική κίνηση αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Στο τελευταίο εξ αυτών (2/10/2023) τα στοιχεία για τις γεννήσεις του 2022 προκαλούν έκπληξη, καθώς αυτές έχουν μειωθεί κατά 8,8 χιλ. σε σχέση με το 2021, μία μείωση ή οποία, σε συνδυασμό με τους αζημιωμένους λόγω της πανδημίας θανάτους (140 χιλ.), δίδει ένα προτογραφάνες στα χρονικά (-65 χιλ.) αρνητικό φυσικό ισοζύγιο.

Η φθίνουσα πορεία των γεννήσεων ξεκίνησε από την δεκαετία του 1980 και συνεχίζεται -αν και με διακυμάνσεις, ενώ οι θάνατοι λόγω της γήρανσης αυξάνονται συνεχώς, με αποτέλεσμα μετά το 2010 να υπερτερούν σταθερά των γεννήσεων. Τίθεται όμως το ερώτημα αν αυτό θα συνεχισθεί και τις επόμενες δεκαετίες οδηγώντας στην περαιτέρω μείωση του πληθυσμού μας και στην αλλαγή της κατά ηλικία κατανομής του, και εάν ναι, ποιος ο ρόλος της μετανάστευσης.

Για να απαντήσουμε στο ερώτημα, θα ανατρέξουμε στις δημογραφικές προβολές, και δη, στις πλέον πρόσφατες των Ην. Έθνων (2022). Τα τρία βασικά σενάρια των προβολών αυτών (ένδιαμοσο, υψηλό, χαμηλό-σενάριο), και κάθε χρονιά το Δελτίο της ΕΛΣΤΑΤ για την φυσική κίνηση αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Στο τελευταίο εξ αυτών (2/10/2023) τα στοιχεία για τις γεννήσεις του 2022 προκαλούν έκπληξη, καθώς αυτές έχουν μειωθεί κατά 8,8 χιλ. σε σχέση με το 2021, μία μείωση ή οποία, σε συνδυασμό με τους αζημιωμένους λόγω της πανδημίας θανάτους (140 χιλ.), δίδει ένα προτογραφάνες στα χρονικά (-65 χιλ.) αρνητικό φυσικό ισοζύγιο.

2022) αναμένεται να μειωθούν αναλόγως των σεναρίων από 1,4 (ελάχιστο) έως 1,7 έκτα. (μέγιστο).

■ Ο πληθυσμός των 0-19 ετών, που διαφοροποιείται σημαντικά ανάμεσα στα σενάρια, αναμένεται να μειωθεί ελάχιστα στο υψηλό, κατά 500 χιλιάδες στο ενδιάμεσο και κατά 1 έκτα. στο δυσμενέστατο -χαμηλό-σενάριο.

■ Τα φυσικά ισοζύγια θα συνεχίσουν μέχρι το 2050 να είναι αρνητικά, αν και σαφώς διαφοροποιημένα ανά σενάριο, οδηγώντας στην μείωση του πληθυσμού, καθώς το μικρό και κοινό σε όλα τα σενάρια προβλεπόμενο θετικό μεταναστευτικό ισοζύγιο των 140 χιλ. συνολικά δεν είναι δυνατόν να αντισταθμίσει το έλλειμμα των γεννήσεων έναντι των θανάτων.

Για να αποφευχθεί επομένως η μείωση του πληθυσμού το 2050 θα «απαιτηθεί» ένα θετικό μεταναστευτικό ισοζύγιο (περισσότεροι εισοδοί από εξοδοί), πολύ υψηλότερο από αυτό των 140 χιλ. για το 2023-2050 που λαμβάνουν υπ' όψιν τα Η.Ε. θα πρέπει να ξεπερνά στο μέν υψηλό σενάριο τις 730 χιλιάδες και στο ενδιάμεσο σενάριο τα 1,38 εκατομμύρια.

Με βάση τα προαναφερθέντα είναι προφανές ότι οι όποιες αρνητικές στο μέλλον επιπτώσεις των δημογραφικών εξελίξεων μπορούν να άμβλυνοθούν (αν: α) ανακοπεί το συνεχιζόμενο κύμα φυγής νέων ενήλικων και β) δευτερευόντως μόνον, αν επιτευχθεί σημαντική αύξηση της γονιμότητας.

Θα αναφερθούμε εδώ ενδεικτικά στην

της **ΝΙΚΟΛΕΤΤΑΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Ο Βύρων Κοτζαμάνης, καθηγητής Δημογραφίας, επιστημονικός υπεύθυνος του έρευνητικού προγράμματος (ΕΛ.Ι.Δ.Ε.Κ.) «Δημογραφικά προτάγματα στην έρευνα και πρακτική στην Ελλάδα», μέσα από την μελέτη του, και με βάση τα στοιχεία, προέβλεψε ότι ο αναμενόμενος πληθυσμός της Ελλάδας το 2050 θα είναι μειωμένος σε σχέση με το 2022: 9,2 εκατομμύρια στο ενδιάμεσο, 8,5 εκατομμύρια στο χαμηλό και 9,8 εκατομμύρια στο υψηλό σενάριο που υιοθετεί την υπόθεση μιας ταχέως αδήχησης των ετήσιων δεικτών γονιμότητας. Προτείνει μέτρα που στοχεύουν τόσο στην επιβράδυνση των ρυθμών μείωσης και γήρανσης του πληθυσμού όσο και στην προοδευτική αναστροφή κάποιων βασικών δημογραφικών τάσεων που επηρεάζουν καθοριστικά εκτός δημογραφικών τάσεων από το μέγεθος και την κατά ηλικία δομή του πληθυσμού. Παράλληλα, ο Κωνσταντίνος Ν. Ζαφείρης, Αναπληρωτής Καθηγητής Δημογραφίας,

Ο πληθυσμός μας γενρνά

του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΖΑΦΕΙΡΗ**

Ηδη από την δεκαετία του 1980 και μετά άρχισε μία νέα φάση δημογραφικής μετάβασης, δηλαδή δημογραφικής αλλαγής στον τόπο μας, τα χαρακτηριστικά της οποίας ήταν η μείωση τόσο της γονιμότητας όσο και της θνησιμότητας. Η μόνη εξαίρεση σε αυτή την πορεία ήταν κατά τα πρώτα χρόνια του 21ου αιώνα και έως περίπου το 2010. Επρόκειτο δηλαδή για μία παροδική μεταβολή για την επίτευξη του επιθυμητού μεγέθους της οικογένειας. Στην συνέχεια οι γεννήσεις σταθερά μειώνοντο.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό αυτής της μετάβασης ήταν η ελάττωση της θνησιμότητας, δηλαδή οι Έλληνίδες και οι Έλληνες συνέχισαν να ζουν όλο και περισσότερο, ένα γεγονός εξαιρετικά θετικό για τον τόπο μας. Αυτή ήταν μία συνεχής διαδικασία στην μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο εποχή, η οποία οδήγησε στην σταδιακή αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων και σχετικά πρόσφατα των πολύ μεγάλων σε ηλικία ανθρώπων.

Το αποτέλεσμα αυτών των δύο αντίρροπων δυνάμεων είναι ότι σταδιακά η πληθυσμιακή αύξηση εφθιβε, με αποτέλεσμα συχνά ο αριθμός των θανάτων να υπερβαίνει τον αριθμό των γεννήσεων και ο πληθυσμός της χώρας να μειώνεται, γεγονός το οποίο παγιώθηκε από το 2015 και μετά. Το έτος πριν από την εμφάνιση της πανδημίας του κορονοϊού, η χώρα μειώθηκε κατά 41.000 ανθρώπους εξ αιτίας του ισοζυγίου γεννήσεων-θανάτων.

και μετά άρχισε μία νέα φάση δημογραφικής αλλαγής στον τόπο μας, τα χαρακτηριστικά της οποίας ήταν η μείωση τόσο της γονιμότητας όσο και της θνησιμότητας. Η μόνη εξαίρεση σε αυτή την πορεία ήταν κατά τα πρώτα χρόνια του 21ου αιώνα και έως περίπου το 2010. Επρόκειτο δηλαδή για μία παροδική μεταβολή για την επίτευξη του επιθυμητού μεγέθους της οικογένειας. Στην συνέχεια οι γεννήσεις σταθερά μειώνοντο.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό αυτής της μετάβασης ήταν η ελάττωση της θνησιμότητας, δηλαδή οι Έλληνίδες και οι Έλληνες συνέχισαν να ζουν όλο και περισσότερο, ένα γεγονός εξαιρετικά θετικό για τον τόπο μας. Αυτή ήταν μία συνεχής διαδικασία στην μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο εποχή, η οποία οδήγησε στην σταδιακή αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων και σχετικά πρόσφατα των πολύ μεγάλων σε ηλικία ανθρώπων.

Το αποτέλεσμα αυτών των δύο αντίρροπων δυνάμεων είναι ότι σταδιακά η πληθυσμιακή αύξηση εφθιβε, με αποτέλεσμα συχνά ο αριθμός των θανάτων να υπερβαίνει τον αριθμό των γεννήσεων και ο πληθυσμός της χώρας να μειώνεται, γεγονός το οποίο παγιώθηκε από το 2015 και μετά. Το έτος πριν από την εμφάνιση της πανδημίας του κορονοϊού, η χώρα μειώθηκε κατά 41.000 ανθρώπους εξ αιτίας του ισοζυγίου γεννήσεων-θανάτων.

Το κόστος διαβίωσης ενός νέου ζευγαριού με χαμηλά εισοδήματα, βλέπε καλά-ή τις νοικοκυρές και διάφορα άλλα έξοδα. Το κόστος ανατροφής των παιδιών συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσής τους.

Το κόστος διαβίωσης ενός νέου ζευγαριού με χαμηλά εισοδήματα, βλέπε καλά-ή τις νοικοκυρές και διάφορα άλλα έξοδα.

Το κόστος ανατροφής των παιδιών συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσής τους.

1. Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ 2050

Μέσο: ΕΣΤΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 26

λό) δίνουν για την χώρα μας αρκετά διαφορετικοί πληθυσμοί το 2050. Αυτό οφείλεται στις διαφορετικές υποθέσεις για την εξέλιξη της γονιμότητας, καθώς οι υποθέσεις για την εξέλιξη της μετανάστευσης και της θνησιμότητας είναι κοινές. Ειδικότερα, το μεταναστευτικό ισοζύγιο και στα τρία σενάρια λαμβάνεται πάντοτε ελαφρώς θετικό (+140 χιλιάδες συνολικά για την περίοδο 1/1/2022-1/1/2051) ενώ δσον αφορά την θνησιμότητα, υιοθετείται η αισιόδοξη και' έμιας υπόθεσης αύξησης της προσδοκώμενης ζωής στην γέννηση κατά 5,4 χρόνια και κατά 3,9 στά 65 έτη. Μέ βάση τις υποθέσεις αυτές, ο αναμενόμενος πληθυσμός της Ελλάδας το 2050 θα είναι, και στα τρία σενάρια, μειωμένος σε σχέση με το 2022: 9,2 εκατομμύρια στο ενδιάμεσο, 8,5 εκατομμύρια στο χαμηλό και 9,8 εκατομμύρια στο υψηλό σενάριο που υιοθετεί την υπόθεση μιας ταχύτερης αύξησης των έτητων δεικτών γονιμότητας.

Όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού κατά μεγάλες ηλικιακές ομάδες, αυτή δέν διαφέρει ανάμεσα στα σενάρια στις ώριμες και μεγάλες ηλικίες, καθώς οι 65 ετών και άνω αναμένεται να ανέλθουν σε 3,2 εκατομμύρια και οι 45-64 ετών σε 2,2 εκατομμύρια. Διαφέρει όμως ελαφρώς στην ομάδα 20-44 ετών (μείωση αναλόγως του σεναρίου από 850 έως 570 χιλιάδες), αρκετά δέ στην ομάδα 0-19 ετών (σταθερότητα στο 'αυνηλό' σενάριο, μείωση κατά 500 χιλιάδες έως 1 εκατομμύριο στο ενδιάμεσο και χαμηλό σενάριο αντίστοιχα), καθώς η ομάδα αυτή είναι η μόνη που επηρεάζεται σημαντικά από την γονιμότητα.

Από την συνοπτική εξέταση των προαναφερθέντων σεναρίων προκύπτει ότι:

- Ο πληθυσμός μας μέχρι το 2050 θα συνεχίσει να μειώνεται, αν και με διαφορετικούς ανά σενάριο ρυθμούς (9,2 εκατομμύρια στο 'ενδιάμεσο', 8,5 εκατομμύρια στο 'χαμηλό' και 9,8 εκατομμύρια στο 'αυνηλό', έναντι των 10,55 εκατομμυρίων σήμερα).
- Η μόνη ηλικιακή ομάδα που θα αυξάνεται μέχρι το 2050 είναι αυτή των 65 ετών και άνω. Αν και το πλήθος της δέν αλλάζει και στα τρία σενάρια (θα πλησιάζει τά 3,2 εκατομμύρια το 2050 + 800 χιλιάδες), το ποσοστό της δέν συνολικό πληθυσμό αυξάνεται σταθερά.
- Ο πληθυσμός των νέων και ώριμων ενηλίκων (20-44 και 45-64 ετών) θα συρρικνωθεί και τελικά οι 20-64 ετών (6,03 εκατ. το

μεταβολή ενός μόνον σημαντικού μεγέθους: στην αναμενόμενη μείωση του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (20-64 ετών). Λαμβάνοντας σαν βάση το ενδιάμεσο σενάριο των Η.Ε. στο οποίο οι 20-64 ετών που αριθμούν το 2022 6,1 εκατομμύρια θα είναι μειωμένοι κατά 1,5 εκατ. το 2050, θα εξετασούμε αν είναι δυνατόν να αποφευχθεί η μείωση του πλήθους των απασχολούμενων των ίδιων ηλικιών.

Ο στόχος αυτός είναι δυνατόν να επιτευχθεί αν:

i) Αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής των απασχολούμενων στην ομάδα 20-64 ετών που είναι σήμερα από τά χαμηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (66%). Το σημερινό αυτό μειονέκτημα μπορεί να μετατραπεί σε πλεονέκτημα, αν, προοδευτικά, απ' ενός μόν τά ποσοστά συμμετοχής των 20-64 ετών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό αυξηθούν, απ' έτερου δέ τά ποσοστά ανεργίας συγκλίνουν με τά αντίστοιχα σήμερα σε μία σειρά χωρών της Βόρειας Ευρώπης, όπου οι απασχολούμενοι αποτελούν τόν 20-64 ετών θα μειωθεί κατά 25%.

ii) Τό καθαρό θετικό καθαρό μεταναστευτικό ισοζύγιο της περιόδου 2022-2049, από 5 χιλ. ετησίως που προβλέπουν τά 'Ηνωμένα Έθνη, ανέλθει στις 17 χιλ. ετησίως (υπενθυμίζεται ότι τό καθαρό μέσο μεταναστευτικό μας ισοζύγιο ανήλθε σε 40 χιλ. τό 1991-2009). Η μεταβολή αυτή θα προσθέσει άλλα 300.000 άτομα στους απασχολούμενους με αποτέλεσμα ο πληθυσμός τους τό 2050 να υπολείπεται ελάχιστα αυτού τό 2022.

Κλείνοντας, τέλος, την σύντομη αυτή παρουσίαση έκτιομθε ότι οι εχοντες την ευθύνη σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων σε όλα τά επίπεδα και πεδία οφείλουν να λάβουν από τώρα και μέτρα που να στοχεύουν τόσο στην επιβράδυνση των ρυθμών μείωσης και γήρανσης του πληθυσμού και στην προοδευτική αναστροφή κάποιων βασικών δημογραφικών τάσεων που επηρεάζουν καθοριστικά, έκτος από τό μέγεθος και την κατά ηλικία δομή του πληθυσμού, όσο και στην εξαιρετικά άνιση κατανομή του στον χώρο που ενέχει κινδύνους για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική μας συνοχή. ▲▼

Καθηγητής Επιμορφωτής στο Εργαστήριο Φυσικής Ανθρωπολογίας, Τμήμα Ιστορίας και Έθνολογίας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, τονίζει στην «ΕτΚ» ότι τό ετος πριν από την εμφάνιση της πανδημίας του κορωνοϊού, η χώρα έμειώθη κατά 41.000 ανθρώπους εξ αίτιας του ισοζυγίου γεννήσεων-θανάτων. Τό 2022 οι γεννήσεις έμειώθησαν σε περίπου 75.000 και ο πληθυσμός της χώρας έμειώθη κατά 65.000. Ωστόσο, ακόμη και αν με κάποιο μαγικό τρόπο τά ζευγάρια αποκτούσαν μεγαλύτερο αριθμό παιδιών, τό πρόβλημα δέν θα ελύοντο άμεσα, για τόν άπλούστατο λόγο, ότι ο αριθμός των γυναικών που είναι σε αναπαραγωγικές ηλικίες είναι πολύ μικρότερες απ' ό,τι παλαιότερα. Άρα θα έπρεπε να περιμένουμε πολλά χρόνια. Τά βέλτιστα παραδείγματα της Σουηδίας και της Γαλλίας μπορούν να μιάς δόσουν και άλλες ιδέες.

Έν τώ μεταξύ, οι γεννήσεις σταθεροποιήθηκαν στις 85.000-86.000 μεταξύ του 2018-2021 ενώ οι θάνατοι αυξανόντο συνεχώς, γεγονός τό οποίο έλαβε δραματικές διαστάσεις την περίοδο της πανδημίας. Τό 2022 όμως οι γεννήσεις μειώθηκαν σε περίπου 75.000 και ο πληθυσμός της χώρας μειώθηκε κατά 65.000.

Τό γεγονός προκάλεσε μία έντονότατη συζήτηση, ιδιαίτερος δέ ο πολύ μικρός αριθμός των γεννήσεων που βρέθηκε σε ιστορικά χαμηλά. Πρέπει να μιάς ανησυχέται αυτό τό γεγονός; Η απάντηση είναι διττή. Ναι, αν αναλογιστούμε τό δημογραφικό πρόβλημα που περιγράφουμε έως τώρα. Ένδεχομώς όμως να είναι μία παροδική κατάσταση αν λάβουμε υπ' όψη και την περίοδο τό κορωνοϊού. Πρόκειται δηλαδή για ένα πρόβλημα εν μέσω ενός άλλου και πιο σημαντικού.

Υπενθυμίζεται ότι η μακράς διάρκειας πανδημία περίοδος τόν αριθμό των γάμων και συμφώνων συμβίωσης κατά 15.000 τό 2020 και κατά 3.000 περίπου τό 2021 σε σύγκριση με τό 2019. Ουσιαστικά δηλαδή πολλά ζευγάρια μετέθεσαν τόν χρόνο τέλεσης του γάμου τους εν τώ πράγματι. Προφανώς τό ίδιο συνέβη και με την τεκνογονία. Είναι άλλως τε γνωστό από διάφορους πληθυσμούς παγκοσμίως ότι οι άνθρωποι σε περιόδους έντονων προβλημάτων ή άκραιο συνθηκών μπορούν να αναβάλουν την τεκνογονία για πό επιπρόφορες εποχές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, που τό τέλος του συνδυάστηκε με μία έκρηξη των γεννήσεων (baby boom) πό κράτησε μερικές δεκαετίες.

Ωστόσο, τό δημογραφικό παραμένει ένα από τά πιο σημαντικά προβλήματα του τόπου μας. Ο πληθυσμός μας γερνά. Τό ότι οι άνθρωποι ζουν πολύ είναι εξαιρετικά καλό, και μάλιστα θα πρέπει να γίνουν σοβαρές προσπάθειες η τάση αυτή να συνεχιστεί. Άρα μένουν οι γεννήσεις. Αν δέν αυξηθούν σημαντικά τις επόμενες δεκαετίες, τό μέλλον του τόπου μας θα είναι δύσκολο. Τόσο σε ζητήματα που άφορούν τό άσφαλιστικό και συνταξιοδοτικό μας σύστημα όσο και σε άλλα όπως της οικονομικής ανάπτυξης.

Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί τό πρόβλημα της χαμηλής γονιμότητας και του μικρού αριθμού τόν παιδιών που γεννώνται κάθε ετος; Υπάρχουν λύσεις η όχι; Πριν ξηγήσουμε οποιαδήποτε συζήτηση θα πρέπει να σημειώσουμε ότι αν με κάποιο μα-

Απλώς να υπενθυμίσουμε τό κόστος της παραπαιδείας και τόν σπουδαίο τόν παιδιών.

- Οι έλλειψεις και συχνά άνύπαρκτοι μηχανισμοί του λεγόμενου κοινωνικού κράτους για την στήριξη της μητρότητας και της πατρότητας.
- Η σχεδόν άνύπαρκτη έναρμόνιση του επαγγελματικού και οικογενειακού βίου, ιδιαίτερος για τούς απασχολούμενους στον ιδιωτικό τομέα.
- Οι αντίληψεις που υπάρχουν στα νέα ζευγάρια για τόν επιθυμητό αριθμό απογόνων καθώς έχει παγωθεί πλέον η τάση για ολογομείες οικογένειες.
- Η πολύ μεγάλη ηλικία στην οποία οι γυναίκες αποκτούν τό πρώτο τους παιδί, γεγονός τό οποίο για επαγγελματικούς ή διόφορους άλλους λόγους τις άποτρέπει να άποκτήσουν εύκολα ένα δεύτερο ή άκόμη και ένα τρίτο.

Έκτός από τόν πρώτο, σε δλους τούς άλλους λόγους μπορούν να γίνουν σημαντικές παρεμβάσεις προς όφελος της γονιμότητας. Όπως θα παρατηρήσει ένας προσεκτικός αναγνώστης, από τόν παραπάνω κατάλογο λείπουν τά επιδόματα. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να υπάρχει μία άξιοπιστη και σταθερή επιδοματική πολιτική. Αλλά αυτό λειτουργεί ως στήριξη σε μία οικογένεια και όχι ως κίνητρο για να άποκτήσει ένα επί πλέον παιδί. Να θυμίσω άλλως τε ότι από οικονομικής πλευρές μία οικογένεια χρειάζεται την άρωχη του κράτους και τόν κοινωνικών θεσμών από την πρώτη στιγμή της δημιουργίας της, όποτε τά επιδόματα όχι μόνο πρέπει να υπάρχουν αλλά και να αυξηθούν.

Τά έρωτήματα που μαινουν στην συζήτηση είναι πάμπολλα. Με ποιές πολιτικές; Για πόσο διάστημα; Ποιοί θα συμμετέχουν στην ανάπτυξη τους;

Τό δημογραφικό πρόβλημα εξ αίτιας της φύσης του είναι μία τυπική περίπτωση για την οποία χρειάζεται μία μακρόπνη εθνική στρατηγική, στην οποία θα συμφονήσουν κατόπιν διαλόγου όχι μόνο τά κόμματα της κεντρικής πολιτικής σκηνής, αλλά και οι κοινωνικοί, επαγγελματικοί φορείς, έν γεννη η κοινωνία τόν πολίτων και κάθε ένας από έμιας ξεχωριστά. Οι λύσεις είναι σχεδόν προφανείς. Τά βέλτιστα παραδείγματα της Σουηδίας και της Γαλλίας μπορούν να μιάς δόσουν και άλλες ιδέες. Από την προσπάθεια όμως αυτή δέν πρέπει να λείπει κανείς. ▲▼

2. ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΑΛΩΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΠΩΣ ΘΑ ΓΙΝΕΤΑΙ Η...

Μέσο: ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 1

ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ

Τι αλλάζει για τα ευάλωτα νοικοκυριά και πώς θα γίνεται η επαναγορά «κόκκινων» δανείων

Μεγαλύτερο το «κούρεμα» μέσω του
εξωδικαστικού. ■ 34-35

Νέος νόμος υποσχέται να βάλει σε τὰ

Όλο το πλαίσιο για τα «κόκκινα» δάνεια! Τι αλλάζει για το «κούρεμα» οφειλών στον εξωδικαστικό - Τα μέτρα που θα ισχύσουν

Τέλος στην αυδοσία των servicers φιλοδοξεί να βάλει το νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών για τα «κόκκινα» δάνεια, το οποίο παρουσιάστηκε την εβδομάδα που μας πέρασε στο υπουργικό συμβούλιο. Οι εταιρίες διαχείρισης «κόκκινων» δανείων πραγματοποιούν ανελέητο κυνηγητό των οφειλετών, χρησιμοποιώντας όμως αθέμιτες πρακτικές, όπως έχει αποκαλύψει στο παρελθόν με αποκλειστικά ρεπορτάζ η «κυριακάτικη δημοκρατία». Αρκετοί πολίτες έχουν παραπονευθεί πως οι servicers αμελούν κατά κανόνα να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το ύψος των χρεών τους, τα επιτόκιά τους και τον αριθμό προβλεπόμενων δόσεων.

Το νέο νομικό πλαίσιο θα προβλέπει την τήρηση πλήρους διαφάνειας από πλευράς των εταιριών σχετικά με την παροχή απαραίτητων στοιχείων στο κοινό, τα οποία πρέπει να είναι προσωποποιημένα. Από την άλλη, θα ορίζει το «ζωνάρι» της εποπτείας για τυχόν παραβάσεις, ενώ θα επιβάλλονται πιο αυστηρές ποινές, που περιλαμβάνουν πρόστιμα έως 500.000 ευρώ, υποχρέωση διόρθωσης της παράβασης και φτάνουν μέχρι ανάκληση της άδειας λειτουργίας.

Οι υποχρεώσεις

Το νομοσχέδιο προβλέπει συγκεκριμένες υποχρεώσεις για τους servicers ως προς την ενημέρωση, την εξυπηρέτηση και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Επιπλέον, πέρα από τις προβλέψεις της οδηγίας, επιβάλλει την υποχρέωση στους servicers να παρέχουν μέσω ειδικής ψηφιακής πλατφόρμας προσωποποιημένη και αναλυτική ενημέρωση προς τους οφειλέτες για το ύψος της οφειλής, το ιστορικό των πληρωμών, τις δόσεις, το επιτόκιο της ρύθμισης κ.λπ. Ο οφειλέτης θα μπορεί να βλέπει τα στοιχεία αυτά ειδικότερα με χρήση του κωδικού του σε ειδική εφαρμογή στις ιστοσελίδες των servicers (κατ'αναλογία με το web banking των τραπεζών).

Συγκεκριμένα, οι αγοραστές και οι διαχειριστές πιστώσεων υποχρεούνται να διαθέτουν ηλεκτρονικό σύστημα προσωποποιημένων πληροφορήσεων, μέσω του οποίου θα παρέχουν:

- πληροφορίες σχετικά με τα ποσά που οφείλει ο δανειολήπτης, με αναλυτική καταγραφή των ποσών που οφείλονται ως κεφάλαιο, τόκοι, προμήθειες,

τυχόν άλλες χρεώσεις, καθώς και το ισχύον επιτόκιο,

- την περιοδικότητα των δόσεων, το ύψος αυτών, την ημερομηνία πληρωμής εκάστης αυτών, το τρέχον υπόλοιπο, καθώς και τον λογαριασμό εξυπηρέτησης της οφειλής.

Το σύστημα προσωποποιημένων πληροφορήσεων θα πρέπει να τηρεί σε λειτουργία το αργότερο έως τις 31 Μαρτίου 2024. Εως τότε οι servicers υποχρεούνται να παρέχουν εγγράφως τις πληροφορίες αυτές (ύψος οφειλής, δόσεις, επιτόκιο κ.λπ.) σε κάθε δανειολήπτη ύστερα από αίτησή του σε προθεσμία 30 ημερών.

Διορθωτικές κινήσεις στον εξωδικαστικό μηχανισμό φέρνει το υπουργείο Οικονομικών, προκειμένου να ευνοηθούν οι ευάλωτοι δανειολήπτες, όσοι έχουν χρέη που υπερβαίνουν κατά πολύ την αξία των ακινήτων που έχουν μπει υποθήκη για τα δάνειά τους, καθώς και όσοι έχουν κληρονομήσει οφειλές από εταιρίες που έχουν βάλει «λουκέτο».

Συγκεκριμένα, η πρώτη σημαντική ρύθμιση αφορά τους ευάλωτους οφειλέτες, δηλαδή όσους δηλώνουν εισόδημα έως 7.000 ευρώ ετησίως, συν 3.500 ευρώ για κάθε ανήλικο τέκνο με ανώτατο όριο τα 21.000 ευρώ και η ακίνητη περιουσία τους έχει αξία έως 120.000 ευρώ, συν 15.000 ευρώ για κάθε παιδί, με ανώτατο όριο τις 180.000 ευρώ. Γι' αυτή την κατηγορία οφειλετών, ο αλγόριθμος για τον υπολογισμό του ποσού που θα πρέπει να εξυπηρετήσουν κατέληξε σε μεγάλα «κουρέματα» και οι χρηματοδοτικοί φορείς έβαζαν «φρένο» στην προτεινόμενη ρύθμιση. Με τη νέα διάταξη, αυτές οι ρυθμίσεις θα γίνονται υποχρεωτικά και αυτόματα αποδεκτές από το σύνολο των πιστωτών (χρηματοδοτικοί φορείς και Δημόσιο).

Η δεύτερη μεγάλη κατηγορία οφειλετών που δεν μπορούσε να ρυθμίσει τα χρέη της και πλέον διευκολύνεται με τις νέες διατάξεις είναι όσοι έχουν χρέος που υπερβαίνει κατά πολύ την αξία των ακινήτων τους. Για παράδειγμα, αν κάποιος χρωστούσε 100.000 ευρώ και το ακίνητο είχε αξία μόνο 50.000 ευρώ, δεν θα μπορούσε να πληρώσει για τη ρύθμιση του χρέους λιγότερα από 45.220 ευρώ. Με την κατάργηση του ελάχιστου ποσοστού ανάκτησης, όμως, το ελάχιστο ποσό της ρύθμισης θα κατέβει στα 32.500 ευρώ, δηλαδή θα υπάρξει βελτίωση της πρότασης βάσει του αλγορίθμου κα-

Γενναία μείωση του επιτοκίου

Το οικονομικό επιτελείο προχώρησε σε μία ακόμη παρέμβαση που θα ωφελήσει όλους τους οφειλέτες που εντάσσονται στον εξωδικαστικό, καθώς θα τους προστατεύσει από τα αυξημένα σε επίθεδο-ρεκόρ επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Το επιτόκιο των ρυθμιζόμενων μειώνεται σε 3%, σταθερό για μια τριετία, ενώ σήμερα είναι 2,5% πάνω από το Euribor για τις εξασφαλισμένες οφειλές και 3% πάνω από το Euribor για τις οφειλές χωρίς εξασφαλίσεις. Δηλαδή, από 6,5% ή 7% σήμερα (το Euribor είναι περίπου 4%), το επιτόκιο θα μειωθεί στο μισό και θα είναι σταθερό.

τά 28%. Το ποσοστό του «κουρέματος», σε αυτή την περίπτωση, θα αυξηθεί από το 55% στο 67% (ΒΛΕΠΕ ΠΙΝΑΚΑ).

Η τρίτη κατηγορία ωφελουμένων είναι όσοι είχαν ασκήσει επιχειρηματική δραστηριότητα και βαρύνονται με οφειλές από φόρους, εισφορές και δάνεια εταιριών που πλέον έχουν σταματήσει οριστικά τη λειτουργία τους. Πρόκειται, επίσης, για μια αρκετά μεγάλη κατηγορία οφειλετών, οι οποίοι ως τώρα ήταν υποχρεωμένοι να περνούσαν από δύσκολες και χρονοβόρες διαδικασίες της πτωχευτικής νομοθεσίας, ενώ πλέον θα μπορούν με μια αίτηση στον εξωδικαστικό μηχανισμό να ρυθμίζουν τα χρέη τους.

Ο υπουργός Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης

Ξη τους servicers και τα funds

Ρύθμιση για δάνεια και εκτός τραπεζών

Νέες επιλογές για τη χορήγηση στεγαστικών ή επιχειρηματικών δανείων θα έχουν στο εξής οι πολίτες, καθώς με νέα ρύθμιση που θα περιληφθεί στο νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών οι Εταιρίες Παροχής Πιστώσεων (ΕΠΠ) θα μπορούν να δίνουν νέα δάνεια σε φυσικά πρόσωπα. Σήμερα, οι συγκεκριμένες εταιρίες, οι οποίες τελούν υπό την εποπτεία της Τραπεζικής της Ελλάδος, έχουν το δικαίωμα να χορηγούν μόνο καταναλωτικά δάνεια.

Στόχος είναι να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στον τομέα των κορηγέσεων, να προσφέρονται περισσότερες επιλογές σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις για τη χρηματοδότηση καταναλώσεως και επενδύσεων, να διευκολυνθούν η αναχρηματοδότηση και η αντιμετώπιση του προβλήματος των «κόκκινων» δανείων και να αποκτήσουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση φυσικά και νομικά πρόσωπα, τα οποία σήμερα αποκλείονται από το τραπεζικό σύστημα.

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ «ΚΟΥΡΕΜΑ» ΣΤΟΝ ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟ					
Δάνειο	Αξία ακινήτου	Ποσοστό οφειλής προς εμπορική αξία ακινήτου	Υφιστάμενη κατάσταση	Κατάργηση ελάχιστου ποσού ανάκτησης του μη εξασφαλισμένου μέρους του δανείου	
			Ρυθμιζόμενο ποσό	Ρυθμιζόμενο ποσό	Ποσοστό βελτιωμένης πρότασης
100.000 €	50.000 €	200%	45.220 €	32.500 €	28%
100.000 €	70.000 €	143%	55.308 €	45.500 €	18%
100.000 €	100.000 €	100%	70.440 €	65.000 €	8%
100.000 €	120.000 €	83%	80.528 €	78.000 €	3%

Επαναγορά δανείου: Ποιους οφειλέτες συμφέρει

ΔΕΥΤΕΡΗ ευκαιρία αποκτούν χιλιάδες δανειολήπτες, οι οποίοι αποκτούν το δικαίωμα να επαναγοράσουν το δάνειό τους από τα funds και τους servicers. Το νέο πλαίσιο θα συμφέρει κυρίως εκείνους τους δανειολήπτες που διαθέτουν υψηλότερο υπόλοιπο δανείου από την αξία του ενέχυρου που έχουν βάλει στο δάνειο (π.χ. το σπίτι). Στη χώρα μας παρατηρούνται χιλιάδες τέτοιες περιπτώσεις, λόγω των τόκων και των προσαυξήσεων, ενώ ακόμα μεγαλύτερες είναι οι διαφορές σε όσους είχαν την ατυχία να πάρουν δάνειο σε ελβετικό φράγκο. Πρόκειται για δανειολήπτες οι οποίοι παραμένουν εγκλωβισμένοι και όσο κι αν πληρώνουν τις μηνιαίες δόσεις του δανείου τους συνεχίζουν να διαθέτουν τεράστιο υπόλοιπο, που ξεπερνά ακόμα και το αρχικό δάνειο.

Στην πράξη, έστω ότι ένας δανειολήπτης έχει υπόλοιπο στεγαστικού δανείου ύψους 120.000 ευρώ και η αξία του σπιτιού του υπολογίζεται στα 100.000 ευρώ. Εφόσον έρθει σε συμφωνία με τον servicer που διαχειρίζεται το δάνειό του, το νέο πλαίσιο θα του επιτρέψει τις εξής κινήσεις, να καταβάλει μια προκαταβολή (π.χ. 10.000 ευρώ) και να κουρέψει

την οφειλή κατά π.χ. 30.000 ευρώ, με αποτέλεσμα το χρέος του να μειωθεί στα 80.000 ευρώ. Με αυτόν τον τρόπο θα προκύψει όφελος τόσο για τον δανειολήπτη όσο και για τον servicer. Ο δανειολήπτης γιατί θα έχει κίνητρο να ξεπληρώσει το δάνειό του και το fund θα εισπράξει ζεστό χρήμα σε μία τμή πολύ υψηλότερη από εκείνη που το αγόρασε από την τράπεζα. Στη συνέχεια ο δανειολήπτης θα μπορεί να λάβει δάνειο από τους μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, που θα ονομάζονται DPOs (Discount Pay Off), επαναγοράζοντας στην πράξη το δάνειό του.

Ωστόσο, η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών αποφεύγει να απαντήσει για το ύψος του επιτοκίου που θα συνοδεύει τη χορήγηση δανείου σε έναν «κόκκινο» δανειολήπτη. Σημειώνεται πως ο συγκεκριμένος πελάτης μιας τράπεζας έχει μπει στη λίστα με τους «επικίνδυνους» δανειολήπτες λόγω της καθυστέρησης πληρωμής των δόσεων. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο αποκλείεται από νέο τραπεζικό δάνειο.

ΜΕ ΤΟΥΣ ηλεκτρικούς πλειστηριασμούς να έχουν χτυπήσει «κόκκινο» τα τελευταία χρόνια, υπάρχει ένα ευρύ πλαίσιο προστασίας των δανειοληπτών, ιδίως των ευάλωτων, που περιλαμβάνει τα εξής:

- Πρώτον, τις διμερείς συμφωνίες που γίνονται μεταξύ των τραπεζών/servicers με τους πολίτες/επιχειρήσεις. Έχουν ήδη συναφθεί δεκάδες χιλιάδες τέτοιες συμφωνίες. Με στόχο την περαιτέρω διευκόλυνσή τους, τέθηκε πρόσφατα σε λειτουργία η ειδική ψηφιακή πλατφόρμα «Κώδικα Δεοντολογίας», που δίνει τη δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους δανειολήπτες να ρυθμίσουν τα δάνειά τους απευθείας με το εκάστοτε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.
- Δεύτερον, τον εξοδικαστικό μηχανισμό, τον οποίο βελτιώνει το νομοσχέδιο.
- Τρίτον, το ενδιάμεσο πρόγραμμα στήριξης για τα ευάλωτα νοικοκυριά, μέχρι να συσταθεί ο Φορέας Απόκτησης

Τάζουν πάλι προστασία στους ευάλωτους δανειολήπτες από πλειστηριασμούς α' κατοικίας

και Επαναμίσθωσης Ακινήτων. Το πρόγραμμα αυτό εξασφαλίζει αναστολή των πλειστηριασμών και επιδότηση της δόσης του δανείου των ευάλωτων νοικοκυριών που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν στις δανειακές τους υποχρεώσεις από το κράτος.

■ Τέταρτον, το πρόγραμμα επιδότησης επιτοκίου για δόσεις δανείων των ευάλωτων νοικοκυριών από τις τράπεζες. Το πρόγραμμα αυτό είχε καταληκτική ημερομηνία αιτήσεων την 31η Ιουλίου 2023 και πρόκειται να λήξει το φθινόπωρο του 2024. Για να ενταχθεί κάποιος στο πρόγραμμα απαιτείται άρση τραπεζικού απορρήτου. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δυνάμεις δικαιοσύνης εκτιμά-

ται πως ανέρχονται στους 50.000. Από αυτούς, μόνο οι 7.000 ζήτησαν άρση του τραπεζικού τους απορρήτου, όπως απαιτείται, για να μπου στο πρόγραμμα.

■ Πέμπτον, το στεγαστικό επίδομα του ΟΠΕΚΑ. Αφορά ευάλωτα νοικοκυριά τα οποία μισθώνουν την κύρια κατοικία τους.

τοικία τους. Ο προϋπολογισμός κάθε χρόνο για το εν λόγω επίδομα είναι 400.000.000 ευρώ και αφορά πάνω από 280.000 δικαιούχους.

- Εκτον, τις πάγιες ρυθμίσεις οφειλών έως 24 δόσεις σε ΑΑΔΕ και ΚΕΑΟ.
- Έβδομον, το πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία» της ΔΥΠΙΑ, που παρέχει στέγη και απασχόληση σε ατόγους.

Πτωχευτικό Δίκαιο

Με το νομοσχέδιο απλοποιούνται διαδικασίες σε σχέση με την πτώχευση, καθώς, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι:

- Με την υποβολή της αίτησης πτώχευσης αναζητούνται αυτομάτως τα οικονομικά στοιχεία του οφειλέτη από δημοσίους φορείς και τράπεζες.
- Τυχόν σφάλματα σε στοιχεία και έγγραφα μπορούν να διορθωθούν κατά τη συζήτηση της αίτησης πτώχευσης, ώστε αυτή να μην κηρύσσεται απαράδεκτη.
- Με πράξη του εισηγητή δικαστή τίθεται ένα σαφές τέλος στη διαδικασία της πτώχευσης, με τον μηδενισμό των χρεών του πτωχού.

Γιατί συμφέρει η συνταξιοδότηση

Καταλύτης ο πληθωρισμός του 2022 για όσους έχουν από 37 έως 41 χρόνια ασφάλισης. Οι τέσσερις παράγοντες για υψηλές αποδοχές

Το γεγονός ότι το τελικό αποτέλεσμα της σύνταξης είναι συνάρτηση και του θηριώδους πληθωρισμού του 2022, ο οποίος διαμορφώθηκε, σύμφωνα με τα τελικά στοιχεία, στο 9,6% αποτελεί ένα σημαντικό κίνητρο για όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα, προκειμένου να υποβάλουν αίτηση συνταξιοδότησης πριν από το τέλος του 2023.

Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα μελέτης του δικηγόρου - εργατολόγου και προέδρου της ΕΝΥΠΕΚΚ Αλέξη Μητρόπουλου, που προσθέτει ότι, με δεδομένη την εκτίμηση πως ο πληθωρισμός του 2023 αναμένεται να διαμορφωθεί σε ποσοστό λίγο πάνω του 4%, είναι σαφώς προτιμότερο όσοι -και μόνο όσοι- μπορούν να βγουν τώρα με πλήρη σύνταξη να σπεύσουν να καταθέσουν τα χαρτιά τους.

Διευκρινίσεις

Όπως διευκρινίζει ο κ. Μητρόπουλος, οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις προ του 62ου έτους ηλικίας έχουν καταργηθεί από 1/1/2022 και κατά παράταση από 1/1/2023, σύμφωνα με τις διατάξεις και τους αντίστοιχους πίνακες του τρίτου Μνημονίου (ν. 4336/2015), που ψήφισαν και τα τρία κόμματα του μνημονιακού τόξου (Ν.Δ., ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ). Όσοι και όσες έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31/12/2022, έχοντας μέχρι την ημερομηνία αυτή αθροιστικά όλες τις κατά νόμο προϋποθέσεις, έχουν τη δυνατότητα να βγουν στη σύνταξη φέτος (2023), αλλά και τα επόμενα χρόνια, χωρίς να φοβούνται ότι θα αλλάξουν εις βάρος τους οι προϋποθέσεις για έξοδο στη σύνταξη.

Αντιθέτως, οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις οδηγούν και σε μικρό συνταξιοδοτικό αποτέλεσμα (χαμηλές συντάξεις). Μόνο όσοι έχουν πάνω από 30 χρόνια ασφάλισης (ειδικά μετά ν. 4670/2020) και κυρίως όσοι έχουν από 37 έως 41 χρόνια ασφάλισης μπορούν να προσδοκούν σε μια καλή οκετική σύνταξη, αφού σε αυτές τις κατηγορίες ασφαλισμένων τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης οδηγούν σε σαφώς υψηλότερες συντάξεις.

Το τελικό ύψος της σύνταξης είναι συνάρτηση των εξής τεσσάρων παραγόντων, αθροιστικά υπολογιζόμενων:

1 των συντάξιμων αποδοχών από το 2022 έως το έτος συνταξιοδότησης,

2 του ύψους των ασφαλιστικών εισφορών,

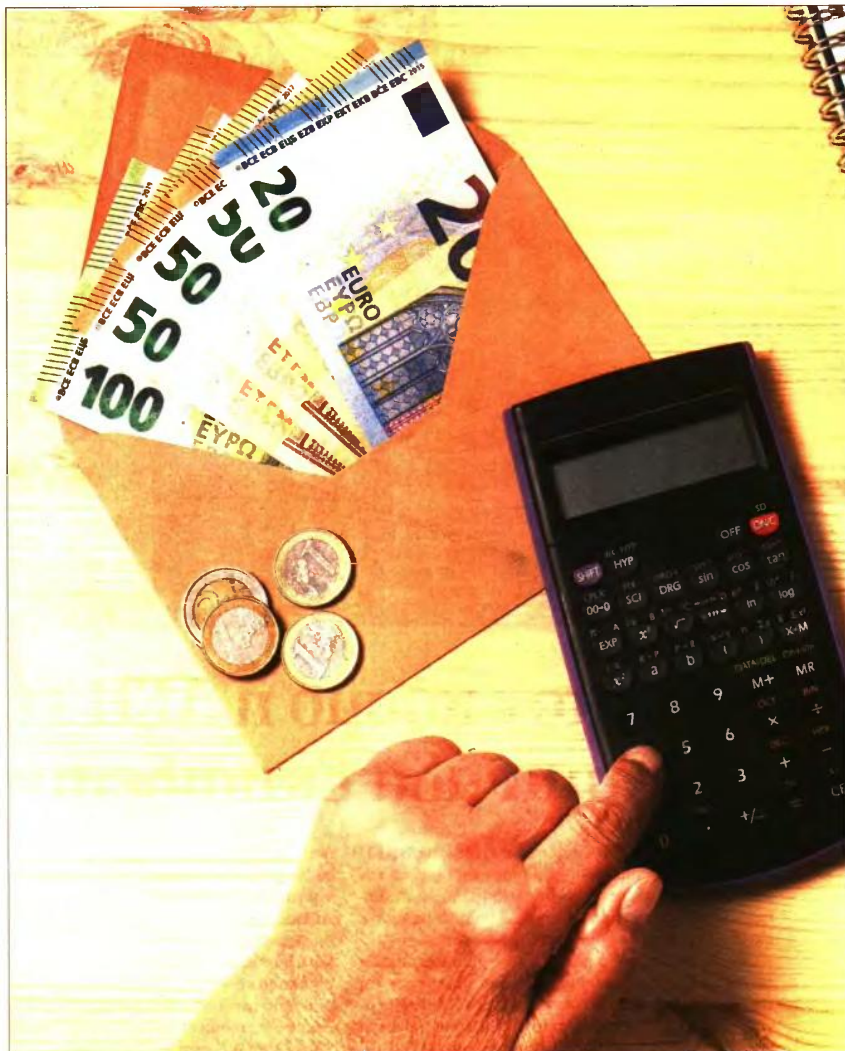
3 των ποσοστών αναπλήρωσης που τοχύνουν για κάθε ξεχωριστή περίπτωση ασφαλισμένου,

4 του τρόπου και του ποσοστού αναπροσαρμογής των συντάξιμων αποδοχών από το 2002 έως και το έτος συνταξιοδότησης, αφού, όπως θα αναλύσουμε και παρακάτω, οι συντάξιμες αποδοχές αναπροσαρμόζονται μέχρι και το 2024 με το ποσοστό του πληθωρισμού του προηγούμενου της συνταξιοδότησης έτους, ενώ από 1/1/2025 θα αναπροσαρμόζονται με βάση τον δείκτη μεταβολών μισθών της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από την 1η Ιανουαρίου 2023 αυξήθηκαν όλες οι κύριες συντάξεις («παλαιές» και «νέες») κατά 7,75%. Ο μαθηματικός τύπος για τον επίσης συντελεστή αύξησης των συντάξεων ορίζεται στο άρθρο 25 του ν. 4670/2020, σύμφωνα με το οποίο «το συνολικό ποσοστό της σύνταξης αυξάνεται από την 1/1/2023 κατ' έτος, με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με βάση συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου διά του 2 και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή».

Για όλους τους «παλαιούς» συνταξιούχους και όσους είχαν έναρξη καταβολής της σύνταξής τους έως 31/12/2022 (υπέβαλαν αίτηση έως 30/11/2022) δόθηκε ολόκληρη η αύξηση τόσο στην εθνική όσο και στην ανταποδοτική σύνταξη. Η αύξηση της εθνικής σύνταξης αφορά όλες τις κύριες συντάξεις, τόσο αυτές με έναρξη καταβολής τις 31/12/2022 όσο και τις «νέες» κύριες συντάξεις, με έναρξη καταβολής από 1/1/2023 και μετά.

Έτσι, από 1/1/2023 η εθνική σύνταξη από 384 ευρώ αυξήθηκε στα 413,76 ευρώ (για 20 χρόνια ασφάλισης ή 6.000 ημερών ασφαλίσης) και από 346

ευρώ στα 372,38 ευρώ (για 15 έτη ασφάλισης ή 4.500 ημέρες ασφάλισης). Για λιγότερα από 20 έτη ασφάλισης η εθνική σύνταξη μειώνεται κατά 2% για κάθε έτος, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

- Από 20 έτη ασφάλισης και πάνω: 413,76 ευρώ
- Με 19 έτη ασφάλισης: 405,5 ευρώ
- Με 18 έτη ασφάλισης: 397,2 ευρώ
- Με 17 έτη ασφάλισης: 389 ευρώ
- Με 16 έτη ασφάλισης: 380,6 ευρώ
- Με 15 έτη ασφάλισης: 372,3 ευρώ

Ο πρόεδρος της ΕΝΥΠΕΚΚ Αλέξης Μητρόπουλος

Σε εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 25 του ν. 4670/2020, η κυβέρνηση ψήφισε τη διάταξη του άρθρου 18 του ν. 4997/2022, που προβλέπει την αύξηση μόνο των κύριων συντάξεων κατά 7,75% και όχι των επικουρικών συντάξεων. Προς υλο-

ποίηση της ρύθμισης αυτής, εκδόθηκε και η υπ' αριθ. 126331/30-12-2022 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β 6949) των υπουργών Οικονομίας και Εργασίας, που εξειδίκευσε τις λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης και καθόρισε αφενός μεν την αύξηση κατά 7,75% μόνο για τις κύριες συντάξεις με έναρξη καταβολής έως 31/12/2022 και, αφετέρου, τον συντελεστή της αύξησης της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016. Επίσης, το αρμόδιο υπουργείο (υφυπουργός Παναγιώτης Τσακλόγλου) εξέδωσε έγγραφο με οδηγίες για την εφαρμογή του συντελεστή αύξησης συντάξεων της παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 από 1/1/2023 και μετά. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε το υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφάλισης, και ήταν επισφαλής αφού το σύνολο των συνταξιούχων τον Νοέμβριο 2022, σύμφωνα με το Π/Σ «ΗΛΙΟΣ» της ΗΔΙΚΑ, ανέρχονταν σε 2.472.823 και σύμφωνα με το υπουργείο ήταν

3. ΓΙΑΤΙ ΣΥΜΦΕΡΕΙ Η ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ 2023

Μέσο: ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 33

πριν από το τέλος του 2023

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Έτος απαξόλησης	Μεταβολή % ΔτΚ σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο	Σωρευτικός ΔτΚ για αποχώρηση το 2023
1970	3.0	81.12452744
1971	3.0	78.76167713
1972	4.3	75.51455142
1973	15.5	65.380564
1974	26.9	51.52132703
1975	13.4	45.43326898
1976	13.3	40.0997263
1977	12.2	35.73972605
1978	12.5	31.76864538
1979	19	26.69634065
1980	24.9	21.37417186
1981	24.5	17.16800953
1982	21.1	14.17472133
1983	20.2	11.79427731
1984	18.5	9.952976632
1985	19.3	8.342813606
1986	23	6.78277529
1987	16.4	5.827126537
1988	13.5	5.134032192
1989	13.7	4.515419694
1990	20.4	3.750348583
1991	19.5	3.138367015
1992	15.9	2.707823136
1993	14.4	2.366978266
1994	10.9	2.134335677
1995	8.9	1.959904203
1996	8.2	1.811371722
1997	5.5	1.716940021
1998	4.8	1.638301546
1999	2.6	1.596785133
2000	3.2	1.547272416
2001	3.4	1.496394986
2002	3.6	1.444396705
2003	3.5	1.395552372
2004	2.9	1.356221936
2005	3.5	1.310359358
2006	3.2	1.26972806
2007	2.9	1.233943693
2008	4.2	1.184206999
2009	1.2	1.170048546
2010	4.7	1.117386334
2011	3.3	1.081377856
2012	1.5	1.06538095
2013	-0.9	1.075287269
2014	-1.3	1.089585269
2015	-1.7	1.108833537
2016	-0.8	1.118064925
2017	1.1	1.105667528
2018	0.6	1.098793252
2019	0.3	1.0960204
2020	-1.2	1.109871279
2021	1.2	1.096452611
2022	9.6	1

Αυξημένες αποδοχές από το νέο έτος

Όλες οι κύριες συντάξεις από την 1η Ιανουαρίου του 2024 (καταβολή τον Δεκέμβριο 2023) θα αυξηθούν με τον ίδιο μαθηματικό τύπο που ίσχυε και για τις αυξήσεις του 2023 (50% από το ποσοστό ανάπτυξης και 50% από το ύψος του πληθωρισμού), όπως ορίζει το ανωτέρω άρθρο 25 παρ. 4α ν. 4670/2020.

Οι συντάξιμες αποδοχές των ασφαλισμένων που θα αποφασίσουν να βγουν στη σύνταξη το 2024 θα αναπροσαρμοστούν με το ποσοστό πληθωρισμού του προηγούμενου έτους (2023), που αναμένεται να ανέλθει σε περίπου 4%.

Αυτό προβλέπεται στο άρθρο 24 παρ. 4α του ν. 4670/2020, σύμφωνα με το οποίο: «Η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών για το διάστημα έως και το 2024 διενεργείται κατά τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών για το διάστημα από το 2025 και εφεξής διενεργείται με βάση τον δείκτη μεταβολής μισθών, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ.»

Αναπροσαρμογή

Ετσι, έως και 31/12/2024 η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, θα γίνεται με βάση τον πληθωρισμό του προηγούμενου έτους του έτους συνταξοδότησης (2023), ενώ από την 1η Ιανουαρίου του 2025 θα γίνεται με βάση τον ετήσιο δείκτη μεταβολής των μισθών της ΕΛΣΤΑΤ. Το ποσοστό της αύξησης, συνεπώς, μαζί με το μικρό ποσοστό της διάρθρωσης για το 2023 (μέχρι μηδέν μονάδα του ΑΕΠ) δεν φαίνεται να ξεπερνά σωρευτικά το 4%.

Από 1/1/2025 οι νέες συντάξεις αναμένεται να είναι ακόμη χαμηλότερες, αφού ο πληθωρισμός θα κινηθεί (όπως φαίνεται μέχρι σήμερα) σε χαμηλότερα επίπεδα. Επίσης, το γεγονός ότι από 1/1/2025 οι συντάξιμες αποδοχές θα αναπροσαρμόζονται κατ'έτος με βάση τον δείκτη μεταβολών των μισθών και όχι τον πληθωρισμό εκμηδενίζει τη σχέση που υπάρχει επίσης προς τα κάτω το τελικό συνταξοδοτικό αποτέλεσμα.

2.613.757, από το σύνολο των συνταξιούχων:

■ 1.682.116 συνταξιούχοι είδαν άμεσα την αύξηση ύψους 7,75% στην κύρια σύνταξή τους (εθνική, ανταποδοτική). Αλλά και από αυτούς, περισσότεροι από 400.000 δεν την εισέπραξαν ολόκληρη αλλά τμήμα της, επειδή η αύξηση υπερκάλυψε την «προσωπική διαφορά» που είχαν.

■ 931.631 συνταξιούχοι που είχαν «προσωπική διαφορά» είδαν μόνο λογιστική και όχι πραγματική αύξηση, επειδή η αύξηση κατά 7,75% συμψηφίστηκε με την «προσωπική διαφορά», με αποτέλεσμα η δεύτερη είτε να μειωθεί είτε να μηδενιστεί.

Όσοι «παλαιοί συνταξιούχοι» λόγω «προσωπικής διαφοράς» δεν είδαν ολόκληρη την αύξηση κατά 7,75% ούτε τμήμα της έλαβαν το «επίδομα προσωπικής διαφοράς», που κυμάνθηκε στο ύψος των 200, 250 και 300 ευρώ, με τα αντίστοιχα κριτήρια.

ΕΥΝΟΗΜΕΝΟΙ ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΗΔΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

ΟΠΟΙΟΣ δύναται να βγει στη σύνταξη το 2023 και έχει όντως θεμελιώσει συνταξοδοτικό δικαίωμα, η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών του για την περίοδο 2002-2022 θα γίνει με βάση τον πληθωρισμό του 2022, που, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, ανήλθε στο 9,6%. Γι' αυτό, σε υλοποίηση της πολύ σημαντικής για το ύψος των συντάξεων αυτής διάταξης, εκδόθηκε το υπ' αριθ. πρωτ. 63767/8-2-2023 έγγραφο του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφάλισης, με τίτλο «Σωρευτικοί δείκτες τιμών καταναλωτή αποχώρησης έτους 2023», το οποίο (ανατρέχοντας στο υπ' αριθ. πρωτ. 4690/17-1-2023) προσδιορίζει τους σωρευτικούς δείκτες τιμών καταναλωτή για τις περιπτώσεις αποχώρησης έτους 2023, για περιόδους απαξόλησης από 1970 έως και 2022 (βλέπε πίνακα). Μάλιστα, με βάση τα στοιχεία, προκύπτει αβίαστα ότι όποιος αποφασίσει να βγει στη σύνταξη εντός του 2023 (εφόσον έχει κατά νόμο θεμελιώσει το σχετικό δικαίωμά του) θα πρέπει να γνωρίζει ότι:

1 Θα λάβει ως εθνική σύνταξη 413,76 ευρώ ή 372,38 ευρώ για 20 χρόνια ασφάλισης (6.000 ημέρες ασφάλισης) ή 15 χρόνια ασφάλισης (4.500 ημέρες ασφάλισης), αντίστοιχα. Δηλαδή θα λάβει αύξηση στην εθνική σύνταξη κατά 7,75%.

2 Θα λάβει αύξηση στην ανταποδοτική σύνταξη κατά 9,6% (άρθρο 24 παρ. 4α ν. 4670/2020), δηλαδή με προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών του σύμφωνα με τον πληθωρισμό του 2022 (9,6%).

3 Η συνολική αύξηση της σύνταξης για όσους κάνουν χρήση του συνταξοδοτικού τους δικαιώματος το 2023 θα είναι σχεδόν 9%, αφού θα λάβουν αύξηση 7,75% στην εθνική τους σύνταξη και 9,6% στην ανταποδοτική τους σύνταξη.

Συνεπώς, οι ασφαλισμένοι που θα συνταξοδοτηθούν το 2023, σύμφωνα και με τον πίνακα δεικτών τιμών καταναλωτή θα είναι σαφώς ευνοημένοι ως προς το συνταξοδοτικό τους αποτέλεσμα σε σύγκριση με όσους εξήλθαν από το 2022 και πριν, αλλά και με όσους εξήλθαν μετά το 2024, σύμφωνα με όλα παραπάνω εκτέθηκαν. Οποιοσδήποτε, δηλαδή, έχει θεμελιώσει συνταξοδοτικό δικαίωμα, ακόμη και με αναγνώριση πλασματικών χρόνων (οποιδών, τέκνων, στρατού, επιδοτούμενης ανεργίας, ασθένειας κ.ά.), μπορεί να κάνει οποιοδήποτε χρήση του, έχοντας τη βεβαιότητα ότι θα λάβει τη σύνταξή του με ευνοϊκότερους όρους και καλύτερους συντελεστές σε σχέση τόσο με τους ασφαλισμένους που εξήλθαν προ του 2023 όσο και με όσους εξήλθαν μετά το 2024.

Μέσο: ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 4

Η Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη της Φτώχειας γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 17 Οκτωβρίου. Τα παιδιά, ως τα πιο ευάλωτα μέλη μιας κοινωνίας, πλήττονται σημαντικά και η ευημερία τους εξαρτάται από τις συνθήκες στις οποίες διαβιώνουν. Τι ορίζουμε, όμως, ως ενεργειακή φτώχεια;

Σύμφωνα με τη συντονίστρια του Εθνικού Παρατηρητηρίου Παιδικής Ευημερίας του Οργανισμού «Το Χαμόγελο του Παιδιού» (C.W.-SMILE), δρ Ειρήνη Λερίου: «Ως ενεργειακή φτώχεια εννοείται, στην παρούσα έρευνα, μια κατάσταση κατά την οποία οι συνθήκες διαβίωσης ενός παιδιού στο σπίτι είναι τέτοιες ώστε να μην υπάρχει πρόσβαση σ' επαρκή κι ασφαλή θέρμανση, πρόσβαση στο ηλεκτρικό ρεύμα και το σπίτι να χαρακτηρίζεται κάποιες φορές ως υγρό ή κρύο (Λερίου, 2019)».

Σύμφωνα με την έρευνα του Παρατηρητηρίου για το σχολικό έτος 2022 – 2023, η οποία ανακοινώθηκε στο 21st ISQOLS ANNUAL CONFERENCE:

- **200.000** παιδιά στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν **ενεργειακή φτώχεια** και διαβιώνουν σε σπίτια με κρύο και υγρασία.
- **100.000** Παιδιά στην Ελλάδα στερούνται τη **διατροφή** σε ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους.
- **1 στα 7** παιδιά της Περιφέρειας **Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης** αντιμετωπίζει την υψηλότερη παιδική φτώχεια συγκριτικά με υπόλοιπες περιφέρειες.
- **1 στα 8** παιδιά **πολύτεκνων οικογενειών** αντιμετωπίζει υψηλότερη παιδική φτώχεια συγκριτικά με παιδιά προερχόμενα από οικογένειες με ένα, δύο ή τρία παιδιά.
- **1 στα 12** παιδιά **δημοτικού σχολείου** αντιμετωπίζει υψηλότερη παιδική φτώχεια συγκριτικά με παιδιά γυμνασίου και λυκείου.
- **1 στα 7** παιδιά **μονογονεϊκών οικογενειών με μητέρα** αντιμετωπίζει υψηλότερη παιδική φτώχεια συγκριτικά με παιδιά που διαμένουν σε μονογονεϊκή οικογένεια με πατέρα ή σε οικογένεια με δύο γονείς.
- **1 στα 11** παιδιά **πρόσφυγες και μετανάστες** αντιμετωπίζει υψηλότερη παιδική φτώχεια συγκριτικά με παιδιά ελληνικής εθνικότητας.

200.000 παιδιά στην Ελλάδα ζουν σε συνθήκες απόλυτης φτώχειας

- Σε σπίτια με κρύο και υγρασία λόγω της ενεργειακής κρίσης
- Τι αναφέρει έρευνα του Εθνικού Παρατηρητηρίου Παιδικής Ευημερίας του Οργανισμού «Το Χαμόγελο του Παιδιού» για την καταγραφή και τη χαρτογράφηση της Παιδικής Ευημερίας στην Ελλάδα

● **Συνθήκες διαβίωσης στο σπίτι:** Μεγαλύτερο ποσοστό παιδιών στερείται τις άνετες και ασφαλείς συνθήκες διαβίωσης (ηλεκτρικό ρεύμα, επαρκής και ποιοτική θέρμανση κ.ά.) στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (1 στα 9 παιδιά) συγκριτικά με άλλες περιφέρειες.

● **Διατροφή:** Μεγαλύτερο ποσοστό παιδιών στερείται την επαρκή και ποιοτική διατροφή στην **Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (1 στα 4 παιδιά)** συγκριτικά με άλλες περιφέρειες.

Σύμφωνα με τη συντονίστρια του Παρατηρητηρίου, αναφορικά με την αντιμετώπιση του φαινομένου της παιδικής φτώχειας: «Για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, η έμφαση θα πρέπει να δοθεί από τη δημόσια πολιτική σε συγκριμένα group παιδιών και ειδικότερα στα παιδιά της Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και τις Στερεάς Ελλάδας, στα παιδιά δημοτικού, στα παιδιά μονογονεϊκών νοικοκυριών, στα παιδιά πολύτεκνων οικογενειών και στα

παιδιά-πρόσφυγες».

Το «Χαμόγελο του Παιδιού» είναι μέλος της Task Force του Ευρωπαϊκού Δικτύου «Eurochild» για την προώθηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα παιδιά που απειλούνται από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό.

Το «Χαμόγελο του Παιδιού», στα τρία Σπίτια Ημερήσιας Φροντίδας που λειτουργεί πανελλαδικά, υποστήριξε 44 παιδιά, ενώ μόνο το α' εξάμηνο του 2023 στήριξε ολιστικά 11.264 παιδιά και τις οικογένειές τους, που βρίσκονται ή απειλούνται να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας. Στα 27 χρόνια συνεχούς δράσης του, στάθηκε δίπλα σε 168.450 παιδιά, που βρίσκονται ή απειλούνται να βρεθούν σε κατάσταση φτώχειας, παρέχοντας υπηρεσίες πανελλαδικά, με κύριο γνώμονα την αξιοπρεπή στήριξη τους με:

● **Εφοδιαστική Αλυσίδα Ζωής:** Μια ολοκληρωμένη εφοδιαστική αλυσίδα αγαθών και υπηρεσιών. Βασικοί αποδέκτες τα παιδιά και οι οικογένειές τους, που απειλούνται να βρε-

θούν ή ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Τα είδη προσφέρονται από ιδιώτες και επιχειρήσεις και μεταφέρονται με εξειδικευμένα οχήματα του Οργανισμού (φορτηγά ψυγεία, εξειδικευμένα ψυγεία για τη μεταφορά φαρμάκων κ.λπ.) στα Κέντρα Στήριξης και στις Τράπεζες Ειδών του Οργανισμού.

- **Εθνική Τηλεφωνική Γραμμή για τα Παιδιά SOS-1056:** Βρίσκεται δίπλα σε κάθε παιδί που έχει ανάγκη. Στελεχωμένη από κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους, διαθέσιμη πανελλαδικά, 24ώρες το 24ωρο, όλο τον χρόνο, παρέχοντας κατευθύνσεις για κάθε θέμα και διασυνδέοντας με άλλες υπηρεσίες.
- **Σπίτια Ημερήσιας Φροντίδας:** Υλοποιείται με σκοπό τη φροντίδα παιδιών, οι οικογένειες των οποίων αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα. Τα παιδιά επιστρέφουν το βράδυ στην οικογένειά τους έχοντας λάβει τη φροντίδα του Οργανισμού καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας.
- **Κέντρα Στήριξης:** Στα 15 Κέντρα Στήριξης Παιδιού και Οικογένειας που λειτουργούν πανελλαδικά παρέχεται στήριξη, σε κάθε τομέα –εξασφάλιση αγαθών, επαγγελματική συμβουλευτική κ.ά.– ώστε οι οικογένειες να γίνουν και πάλι αυτόνομες αξιοπρεπώς.
- **Ιατρική και Κοινωνική Στήριξη:** Ο Οργανισμός, με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους, υποστηρίζει ολιστικά την οικογένεια (Κοινωνικά Πολυϊατρεία, Κινητικά Πολυϊατρεία Προληπτικής Ιατρικής κ.ά.).

5. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Μέσο: REAL NEWS

Ημ. Έκδοσης: . . . 22/10/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 22/10/2023

Σελίδα: 2

top
επικαιρότητα

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ
«Δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις και γρήγορα αποτελέσματα. Είναι μια πολύχρονη και άنيση προσπάθεια. Προϋποθέτει πολλούς συμμάχους. Κράτος και επιχειρήσεις. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι βρισκόμαστε στο μεταίχμιο της δεύτερης δημογραφικής μετάβασης», τόνισε ο πρωθυπουργός από το βήμα του συνεδρίου «Δημογραφικό 2023 - Ωρα για δράση»

© ΣΕΛ. 22-23

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Προκλήσεις και δράσεις

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
k.nikolopoulos@realnews.gr

Η μεγάλη απειλή της δημογραφικής κρίσης και η συρρίκνωση του αριθμού των γεννησίμων που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια βρέθηκαν στο επίκεντρο του συνεδρίου «Δημογραφικό 2023 - Ωρα για δράση», που διοργάνωσαν για δεύτερη συνεχή χρονιά η Next is Now και η Dome Consulting, υπό την αιγίδα του υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

«Ηρθε η ώρα για δράση και εθνική κινητοποίηση. Αν δεν ληφθούν μέτρα για την αναστροφή της δημογραφικής κρίσης, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΟΟΣΑ, για να παραμείνει βιώσιμο το ασφαλιστικό, θα πρέπει η Ελλάδα να προχωρήσει σε περαιτέρω αύξηση των ορίων για τη συνταξοδότηση κατά 1,5 χρόνο το 2035 και κατά 2,8 χρόνια το 2050», δήλωσε στο εισαγωγικό του σημείωμα ο Νίκος Χατζηνικολάου, εκδότης-διευθυντής της Realnews.

Τον κώδωνα του κινδύνου για το δημογραφικό έκρουσε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, από το βήμα του συνεδρίου, επιστημονίζοντας ότι το δημογραφικό είναι ένα σύνθετο και περίπλοκο ζήτημα, με τα στοιχεία του 2022 να είναι εξαιρετικά αποκαρδιωτικά. «Μία γέννηση ανά δύο θανάτους, στατιστικό το οποίο δυστυχώς κλιμακώνεται. Εθνικός κίνδυνος που βρόσκειται σε εξέλιξη, αλλά δεν πρέπει να γίνει καθησυχαστικό. Ο λαός μας σήμερα είναι από τους πιο γερασμένους στην Ευρώπη. Η πληθυσμιακή υποχώρηση έχει εξάρσει σε συγκεκριμένες περιοχές και δεν αφορά όλη την επικράτεια», σημείωσε ο πρωθυπουργός.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έκανε λόγο για ένα εθνικό σχέδιο για τη στήριξη της οικογένειας και συνολικά της κοινωνίας και, όπως επισήμανε, σε πολλά πεδία απλώνεται και ο κίνδυνος μείωσης του πληθυσμού μας. «Δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις και γρήγορα αποτελέσματα. Είναι μια πολύχρονη και άنيση προσπάθεια. Προϋποθέτει πολλούς συμμάχους, Κράτος και επιχειρήσεις. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι βρισκόμαστε στο μεταίχμιο της δεύτερης δημογραφικής μετάβασης».

Για ένα πανευρωπαϊκό ζήτημα και όχι μόνο ελληνικό μίλησε η Ντουμπρόβνα Σούσιτσα, αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δημοκρατία και τη Δημογραφία. Όπως είψε, οι δημογραφικές αλλαγές είναι τόσο πιστικές που, αν δεν τις αντιμετωπίσουμε άμεσα, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να υπονομευούμε όλα τα επιτεύγματα της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης.

Ευθύνων

Τον διετή απολογισμό της πρωτοβουλίας για το δημογραφικό που υλοποιεί η Eurobank από το 2021, μέσω του προγράμματος «Μηροσάτα για την Οικογένεια», παρουσίασε ο διευθύνων σύμβουλος της τράπεζας Φωκίων Καραβίας, ο οποίος δήλωσε: «Ακούγοντας τον αφηγητή της ελληνικής κοινωνίας, αναλάβομε πριν από δύο χρόνια τη δέσμευση και την ευθύνη να αναδειχθούμε το δημογραφικό ως τη μέγιστη μεσοπρόθεσμη πρόκληση για την Ελλάδα, καθιστώντας το κεντρικό πυλώνα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης μας. Κορυφαία επιβράβευση της απόφασης να σταθούμε δίπλα στην ελληνική οικογένεια είναι τα 20 παιδιά που έχουν ήδη γεννηθεί με τη στήριξη του προγράμματός μας, με πολλά από αυτά σε ακριτικές περιοχές, όπου δυστυχώς οι γεννήσεις δεν αποτελούν πια μέρος της καθημερινότητας».

Δράσεις

Στις δράσεις που θα αναλάβει το υπουργείο για την αντιμετώπιση του δημογραφικού αναφέρθηκε η υπουργός Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας Σοφία Ζαχαράκη, στη συνέντευξη που παραχώρησε στον εκδότη και διευθυντή της «R».

«Το εθνικό μας σχέδιο δράσης θα πρέπει να

ΤΟΝ ΚΩΔΩΝΑ του κινδύνου για το δημογραφικό έκρουσε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, από το βήμα του συνεδρίου

έχει συνταχθεί εντός τετραμήνιου. Άρα, πρέπει να παραδώσουμε το σχέδιό μας στον πρωθυπουργό στην αρχή του νέου έτους», δήλωσε η Σ. Ζαχαράκη και, όπως τόνισε, οι βασικοί πυλώνες για τη διαχείριση του δημογραφικού προβλήματος είναι η στήριξη της οικογένειας, η αύξηση επιδόματος παιδιού, οι άδειες για τη στήριξη της μητέρας (από τους 6 μήνες θα αυξηθεί στους 9 μήνες).

Το υπουργείο

Στον ρόλο της οικογένειας και των νέων ζευγαριών για την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος αναφέρθηκε η υφυπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού Δάμνα Μιχαηλίδου, στο πρώτο πάνελ του συνεδρίου, το οποίο συντόνισε η Μαριάννα Πυργιώτη, συνδύτρια της Dome Consulting Firm.

«Το δημογραφικό είναι ένα ουσιαστικό πρόβλημα που χρειάζεται άμεσα μελλοντικές λύσεις. Η πολιτική προτεραιοποίηση έχει γίνει. Έχουμε τη δημιουργία ενός υπουργείου πολύ σημαντικού. Συμμετέχουμε όλοι σε αυτή την προσπάθεια», σημείωσε η Δ. Μιχαηλίδου και υπογράμμισε ότι το διαθέσιμο εισόδημα δεν είναι η μόνη μεταβλητή, αλλά ο χρόνος και η εμπιστοσύνη.

Ο Βύρων Κοτζιάμνης, καθηγητής Δημογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, τόνισε ότι «το δημογραφικό δεν υπάρχει ως δημογραφικό πρόβλημα γιατί δεν έχουμε καταλάβει μέχρι πρόσφατα πόσο σημαντικό πρόβλημα είναι. Πολύ σημαντική παράμετρος ο πληθυσμός σε πολλές πτυχές της κοινωνίας (και της οικονομίας)». Επισήμανε ότι πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένα μέτρα για τη διαχείριση του προβλήματος, τα οποία, ωστόσο, θα πρέπει να αξιολογηθούν αν αποδίδουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Για στροφή στην ουσία του προβλήματος έκανε λόγο η Αλεξάνδρα Τραγάκη, καθηγήτρια Οικονομικής Δημογραφίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. «Δεν φταίει η οικονομική ανάπτυξη των Δωδεκανησίων, αλλά η νεανική δομή. Η δομή είναι αποτέλεσμα προηγούμενων δεκαετιών και τάσεων που συσσωρεύονται και δημιουργούνται».

Εθνικό σχέδιο για τη στήριξη της οικογένειας

Πολύχρονη προσπάθεια που προϋποθέτει πολλούς συμμάχους χαρακτήρισε τον αγώνα για την αντιμετώπιση της δημογραφικής κρίσης ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης από το συνέδριο «Δημογραφικό 2023 - Ωρα για δράση»

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ σύμβουλος της Eurobank, Φωκίων Καραβίας

Προκλήσεις και δράσεις

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Στη διασύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης με το δημογραφικό αναφέρθηκε ο Πύργος Τσαπρώνης, γενικός διευθυντής Επικοινωνίας του Ομίλου Intrakat: «Όπου υπάρχει οικονομική ανάπτυξη, οι πιθανότητες να μείνουν οι νέοι είναι μεγαλύτερες. Ζούμε την άνοητη των κατασκευών. Οι ανάγκες είναι τεράστιες. Ο ιδιωτικός τομέας είναι διατεθειμένος να δώσει τα κίνητρα αυτά».

Από την πλευρά της, η Δήμητρα-Ινές Αγγελή, γενική γραμματέας της Ανάπτυξης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος, υπογράμμισε: «Να κάνουμε ξανά την οικογένεια μόδα. Για να γίνει αυτό, θα πρέπει να υπάρχει αναλογικότητα στα όποια μέτρα και επιδόματα, για να υποστηρίξουν οι πολύτεκνες οικογένειες».

Υπογεννητικότητα

Η οικονομική ανάπτυξη, η υπογεννητικότητα και η γήρανση του πληθυσμού απασχόλησαν τους ομιλητές και τους συμμετέχοντες κατά τη δεύτερη ενότητα του συνεδρίου «Δημογραφικό 2023 - Όρα για δράση», που συντόνισε η δημοσιογράφος Κάτια Μακρή. Ο λόγος δόθηκε πρώτα στον Πάυλο Μπαλά, Δρ. Δημογραφίας, ερευνητή ΕΚΚΕ, που τόνισε ότι «αν συνεχίσουμε με αυτόν τον ρυθμό, με μια ελαφρά αύξηση και με βάση τα στοιχεία της Eurostat, το 2050 φτάνουμε τα 9 εκατομμύρια και το 2100 τα 7,5 εκατομμύρια».

Στη συνέχεια, ο Νικόλαος Βλάχος, καθηγητής Γυναικολογίας & Μαιευτικής της Ιατρικής Σχολής Αθηνών και διευθυντής της Β' Μαιευτικής-Γυναικολογικής Κλινικής στο Αρεταίειο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο ΕΚΠΑ, σημείωσε ότι πολλές γυναίκες σήμερα δεν γνωρίζουν ότι η γονιμότητά τους ελαττώνεται όσο ανεβαίνουν ηλικιακά και τόνισε ότι η καλύτερη ηλικία για να τεκνοποιήσει μια γυναίκα είναι τα 24 με 27 έτη.

Από την πλευρά του ο Βασίλειος Κελλάρης, MD, MSC, PHD, μαιευτήρας - γυναικολόγος Αναπαραγωγής, αντιπρόεδρος του Νοσοκομείου «Μπντέρα», αντιπρόεδρος Μονάδας «ΥΓΕΙΑ IVF Εμβρυογένεσης» και συνδριτής του μη κερδοσκοπικού σωματίου «Be-Live», αναφέρθηκε στη δράση του οργανισμού, που ως στόχο έχει να βοηθήσει ζευγάρια με χαμηλό εισόδημα στις ακριβές περιοχές να πραγματοποιήσουν το όνειρό τους να κάνουν παιδιά. «Σε συνεργασία με τη Eurobank, φέραμε στον κόσμο 10 παιδιά, ενώ ήδη άλλες 10 γυναίκες κυοφορούν. Το οικονομικό ισοζύγιο είναι υπέρ της γέννησης των παιδιών και πρέπει το κράτος να βοηθήσει στο κόστος της εξωσωματικής γονιμοποίησης», σχολίασε. Στη συνέχεια ο Χάρης Χηνιδάκης, γυναικολόγος Αναπαραγωγής, μέλος Δ.Σ. του Νοσοκομείου «Μπντέρα», συνδριτής του Μη Κερδοσκοπικού Σωματίου Υποβοήθησης της Αναπαραγωγής «Be-Live» και ιδρυτικό μέλος της Μονάδας «ΥΓΕΙΑ IVF Εμβρυογένεσης», αναφέρθηκε στις κρατικές μονάδες εξωσωματικής γονιμοποίησης, που, να μην υπάρχουν, αλλά πρέπει να στελεκώνονται σωστά και να έχουν καλό εξοπλισμό.

Η Μαρίνα Στέφου, γ.γ. Δημογραφικής και Στεγαστικής Πολιτικής, τόνισε ότι ο πρωθυπουργός ακούει και υπάρχει ένα αφήγημα με τη σύσταση του νέου υπουργείου. «Θα ακούσουμε τις προτάσεις των ειδικών για να βοηθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση. Πρώτος στόχος η σταθεροποίηση των ποσοστών πιθανών γεννήσεων, να δώσουμε ασφάλεια και προοπτική», ανέφερε.

Ο Παναγιώτης Τσακλόγλου, υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και καθηγητής Διεθνών Οικονομικών Σπουδών ΟΠΑ, σημείωσε ότι «σε καμία χώρα στον κόσμο στην οποία το ποσοστό γεννήσεων έπεσε κάτω από 2,1 δεν αυξήθηκε. Ακόμα και στην Τουρκία και στην Ινδία, ο αριθμός γεννήσεων έχει πέσει κάτω από το 2,1».

Εκπαίδευση

«Δημογραφικές προκλήσεις και εκπαίδευση» ήταν ο τίτλος της τρίτης ενότητας που συντόνισε ο Κωνσταντίνος Ρομποτίης, διευθυντής έκδοσης της «R». Στην εισήγησή του ο Πύργος Πατούλης, περιφερειάρχης Αττικής, σχολίασε ότι πρόκειται για ένα ιδιαίτερα σοβαρό ζήτημα που αφορά το μέλλον της χώρας μας. «Η πραγματική αντιστροφή του προβλήματος απαιτεί βαθιές παρεμβάσεις. Οι παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι οριζόντιες, χωρίς εισοδηματικά κριτήρια», τόνισε ο Γ. Πατούλης. Τον λόγο πήρε ο Κωνσταντίνος Δήμητσας, γενικός διευθυντής του Φιλανθρωπικού Οργανισμού «Αποστολή» της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, ο οποίος τόνισε ότι πρόκειται για ένα χρονίζον θέμα και ευχαρίστησε τη Eurobank για την απόφασή της να αναλάβει την πρωτοβουλία να βοηθήσει ζευγάρια που δυσκολεύονται να τεκνοποιήσουν και να αναθρέψουν τα παιδιά τους στις απομακρυσμένες περιοχές της Ελλάδας.

Η Μαρία Κακαλή, δήμαρχος του Αγίου Ευστατίου, μίλησε για τη μείωση του πληθυσμού στα ακριτικά νησιά, τα οποία κινδυνεύουν στο μέλλον να ερημοποιηθούν. «Θα πρέπει να ενσωματώσουμε τις δυνάμεις μας για να λύσουμε αυτό το βασικό θέμα. Πρέπει να δούμε όλαί μαζί τις λύσεις και τις εναλλακτικές. Αυτή τη στιγμή στο νησί μας υπάρχουν 18 μαθητές και 3 βρέφη. Δεν έχουμε ειδικότες καθηγητές, άρα τα παιδιά μας στερούνται γνώσεις», τόνισε.

Ο Αντώνης Μακρής, καθηγητής Ρομποτικής στον Άγιο Ευστάτιο, ανέφερε ότι τα παιδιά αγχώσαν από την πρώτη στιγμή το πρόγραμμα. «Από την πρώτη ημέρα υπήρξε μαζική συμμετοχή. Συνεχίζουμε να πηγαίνουμε στο νησί και να προσπαθούμε στη λογική των ίσων ευκαιριών. Αυτό έχει θετικό αντίκτυπο στην ψυχοσύνθεσή τους».

Στη συνέχεια ο Ανδρέας Στεργίου, δήμαρχος Αρχιθέας σημείωσε ότι ποτέ δεν έχει υπάρξει ολοκληρωμένη ορεινή πολιτική, παρότι η Ελλάδα εκτός από τη πιο νησιωτική είναι και η δεύτερη πιο ορεινή χώρα, μετά την Αυστρία, στην Ε.Ε. «Πρέπει να στοχεύσουμε σε πιο συγκεκριμένα χαρακτηριστι-

κά για να αντιστρέψουμε τη δυσόρινη κατάσταση. Πρέπει να δοθούν ίσες ευκαιρίες διαβίωσης και εκπαίδευσης», σχολίασε.

Στο ίδιο μήκος κύματος ο Απόστολος Παπαδόπουλος, διευθυντής του Ινστιτούτου Κοινωνικών Ερευνών ΕΚΚΕ, καθηγητής Ανθρωπίνης Γεωγραφίας του Τμήματος Γεωγραφίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, εισηγήθηκε ότι πρέπει να εξετάσουμε την κάθε περιοχή ξεχωριστά με τις ιδιαιτερότητές της.

Εργαζόμενοι

«Η νέα πραγματικότητα για τους εργαζομένους - Τα Ζητήματα Ίσων Ευκαιριών», ήταν ο τίτλος της τέταρτης και τελευταίας ενότητας του συνεδρίου, που συντόνισε ο Μάνος Νικητής, γενικός διευθυντής του epikos.gr.

Στην εισήγησή του ο Αδωνης Γεωργιάδης, υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, τόνισε ότι το δημογραφικό είναι το υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα της χώρας. «Το δημογραφικό είναι πρόβλημα όλης της Ε.Ε. και ίσως όλου του δυτικού κόσμου. Η πρόβλεψη του ΟΗΕ είναι τρομακτική. Ο δημογραφικός μας δείκτης είναι ένα ζήτημα της μακροπρόθεσμης οικονομικής ανάπτυξης», δήλωσε ο Αδ. Γεωργιάδης.

Η Ζέφη Δημαδάμη, γ.γ. Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σημείωσε ότι στις σκανδιναβικές χώρες ο μεγαλύτερος δείκτης γεννήσεων συνδέεται με το γεγονός ότι οι περισσότερες γυναίκες εργάζονται.

Τον λόγο πήρε στη συνέχεια ο Γαβριήλ Αμβίτσης, καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης και διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Δικαιοσύνης στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, που αναφέρθηκε στην κοινωνική ασφάλεια. «Η αδυναμία διαχείρισης του δημογραφικού είναι η δεύτερη μεγάλη αποτυχία του μοντέλου κοινωνικού κράτους», σημείωσε.

Τέλος, η Βάλια Αρανίτου, αναπληρώτρια καθηγήτρια στο Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και επιστημονική διευθύντρια INEMY - ΕΣΣΕ, τόνισε ότι «το δημογραφικό είναι ένα σοβαρό ζήτημα για πολλούς λόγους. Μας απασχολεί ο παραγωγικός αναστασιασμός. Εκεί μεν βεβαίως πρέπει να αυξηθούν οι γεννήσεις, αλλά σήμερα, τώρα, χρειάζονται χέρια».

Στο συνέδριο μετέκαν κορυφαίοι κυβερνητικοί και κρατικοί αξιωματούχοι, πανεπιστημιακοί, στελέχη του ιδιωτικού τομέα και εκπαιδευτικοί της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πλατινένιος χορηγός του Συνεδρίου ήταν η Eurobank, χρυσό χορηγός οι ΔΕΗ και Intrakat, ασημένιος χορηγός οι ΔΕΠΑ και OSMOS και χορηγός οι Cosmote, ΔΕΛΤΑ, ΠΑΠΑΓΙΑΤΡΑΤΟΣ. Υποστηρικτές του συνεδρίου ήταν η Ελληνική Δημοκρατία-Περιφέρεια Αττικής και το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Αττικής.

Η ΜΑΡΙΑΝΝΑ Πυργιάτη, συνδριτής της Dome Consulting Firm και συνδιοργανώτρια του συνεδρίου

Η ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ Κάτια Μακρή, ο γενικός διευθυντής του epikos.gr, Μάνος Νικητής, και ο διευθυντής έκδοσης της Realnews, Κωνσταντίνος Ρομποτίης, που συντόνισαν τα πάνελ

